

XÂY DỰNG MÔ HÌNH NGHIÊN CỨU CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN KẾT QUẢ HỌC TẬP CỦA HỌC SINH – SINH VIÊN Ở TRƯỜNG CAO ĐẲNG CỘNG ĐỒNG HẬU GIANG

Phan Thanh Quốc, Phạm Minh Luân, Lê Văn Năng, Trần Thị Yến Vân, Thích Thúy Vi
Trường Cao đẳng cộng đồng Hậu Giang

Tóm tắt: Việc xác định các yếu tố ảnh hưởng đến kết quả học tập của học sinh - sinh viên (người học) tại Trường Cao đẳng cộng đồng Hậu Giang là rất quan trọng đối với các bên liên quan, bao gồm nhà trường, giảng viên, cố vấn học tập, người học và gia đình. Dựa trên kết quả phân tích định lượng và định tính từ việc phỏng vấn và khảo sát qua bảng hỏi đối với 31 giảng viên và 292 người học, kết hợp với tổng quan nghiên cứu hiện có, nhóm tác giả đã đề xuất 07 yếu tố chính tác động đến kết quả học tập của người học tại trường Cao đẳng cộng đồng Hậu Giang, bao gồm: (1) Bản thân người học, (2) Bạn bè, (3) Gia đình, (4) Nhà trường, (5) Giảng viên giảng dạy, (6) Cố vấn học tập, và (7) Môi trường xã hội.

Từ khóa: sinh viên, kết quả học tập, nghiên cứu, yếu tố ảnh hưởng, cao đẳng cộng đồng Hậu Giang

BUILDING A RESEARCH MODEL OF FACTORS AFFECTING THE LEARNING OUTCOMES OF STUDENTS AT HAU GIANG COMMUNITY COLLEGE

Phan Thanh Quoc, Pham Minh Luan, Le Van Nang, Tran Thi Yen Van, Thich Thuy Vi
Hau Giang Community College

Abstract: Determining the factors that affect the academic performance of students at Hau Giang Community College is very important for stakeholders, including the school, teachers, academic advisors, learners, and their families. Based on the results of both quantitative and qualitative analysis from interviews and surveys with 31 teachers and 292 learners, combined with a review of existing studies, the authors' group has proposed 07 key factors that impact the academic performance of learners at Hau Giang Community College, including: (1) The learners themselves, (2) Friends, (3) Family, (4) The school, (5) Lecturers, (6) Academic advisors, (7) The social environment.

Keywords: students, academic performance, research, influencing factors, Hau Giang Community College.

Nhận bài: 20/02/2025

Phản biện: 22/03/2025

Duyệt đăng: 26/03/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Kết quả học tập của sinh viên là một yếu tố quan trọng phản ánh chất lượng giáo dục tại các cơ sở đào tạo, trong đó có các trường cao đẳng cộng đồng. Đặc biệt tại Trường Cao đẳng cộng đồng Hậu Giang, việc nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến kết quả học tập không chỉ giúp cải thiện chất lượng giảng dạy mà còn hỗ trợ các nhà quản lý, giảng viên và sinh viên nhận diện được những yếu tố cần được cải thiện trong quá trình học. Mặc dù đã có nhiều nghiên cứu về các yếu tố này ở quy mô rộng, nhưng chưa có một mô hình nghiên cứu cụ thể cho sinh viên tại Trường Cao đẳng cộng đồng Hậu Giang.

Bài viết này đề xuất một mô hình nghiên cứu tổng quát nhằm khám phá các yếu tố ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên tại trường. Mô hình này không chỉ kế thừa các yếu tố từ các nghiên cứu trước mà còn phản ánh thực tế giảng dạy và học tập tại trường, thông qua các phương pháp nghiên cứu như thảo luận và phỏng vấn nhóm với giảng viên và sinh viên. Thang đo các khái niệm trong mô hình nghiên cứu được sử dụng cho các nghiên cứu định lượng trong các giai đoạn sau.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Các yếu tố ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên

Yếu tố cá nhân (động lực học tập, thái độ học tập)

Nghiên cứu của Pintrich và De Groot (1990) chỉ ra rằng động lực học tập và các chiến lược học tập của sinh viên có ảnh hưởng trực tiếp đến kết quả học tập. Những sinh viên có động lực cao và sử dụng các chiến lược học tập hiệu quả thường đạt kết quả học tập tốt hơn.

Nghiên cứu của Nguyễn Thị Lan Hương (2010) chỉ ra rằng động lực học tập và thái độ học tập là yếu tố quan trọng quyết định đến kết quả học tập của sinh viên. Những sinh viên có thái độ học tập tích cực và động lực mạnh mẽ thường đạt kết quả học tập cao hơn.

Yếu tố gia đình (hỗ trợ từ gia đình)

Nghiên cứu của Fan và Chen (2001) chỉ ra rằng sự hỗ trợ từ gia đình, bao gồm sự khuyến khích, sự tham gia vào hoạt động học tập của con cái, có tác động tích cực đến kết quả học tập của sinh viên. Những sinh viên nhận được sự hỗ trợ mạnh mẽ từ gia đình thường có kết quả học tập cao hơn.

Theo nghiên cứu của Trần Thị Hồng Vân (2013), sự hỗ trợ từ gia đình đối với quá trình học tập của sinh viên có ảnh hưởng rõ rệt đến kết quả học tập. Sinh viên nhận được sự hỗ trợ từ gia đình có xu hướng đạt kết quả học tập tốt hơn, đặc biệt là về mặt tinh thần và tài chính.

Yếu tố môi trường học tập (phương pháp giảng dạy, cơ sở vật chất)

Nghiên cứu của Kember (2000) cho thấy môi trường học tập, bao gồm cơ sở vật chất, phương pháp giảng dạy và sự tương tác giữa giảng viên và sinh viên, có ảnh hưởng đáng kể đến kết quả học tập. Một môi trường học tập tích cực và hỗ trợ sẽ giúp sinh viên học tốt hơn.

Nghiên cứu của Nguyễn Minh Tú (2015) cho thấy môi trường học tập tại các cơ sở giáo dục, bao gồm phương pháp giảng dạy của giảng viên và cơ sở vật chất của trường, có tác động lớn đến kết quả học tập của sinh viên. Một môi trường học tập thuận lợi giúp sinh viên học tập hiệu quả hơn.

Yếu tố tâm lý (sự tự tin, stress khi học tập)

Theo nghiên cứu của Bandura (1997), sự tự tin và cảm giác kiểm soát trong học tập (self-efficacy) là yếu tố quan trọng ảnh hưởng đến kết quả học tập. Sinh viên có sự tự tin cao và tin tưởng vào khả năng học tập của mình thường có kết quả học tập tốt hơn.

Theo nghiên cứu của Lê Thị Lan Anh (2018), sự tự tin và mức độ stress trong học tập có ảnh hưởng lớn đến kết quả học tập của sinh viên. Những sinh viên có sự tự tin cao và khả năng kiểm soát stress tốt sẽ có kết quả học tập cao hơn.

Yếu tố kỹ năng học tập (kỹ năng quản lý thời gian, phương pháp học)

Nghiên cứu của Britton và Tesser (1991) chỉ ra rằng khả năng quản lý thời gian là một yếu tố quan trọng ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên. Những sinh viên có kỹ năng quản lý thời gian tốt, biết cách phân bổ thời gian hợp lý cho các hoạt động học tập và giải trí, thường đạt được kết quả học tập cao hơn.

Nghiên cứu của Dunlosky và cộng sự (2013) chỉ ra rằng các phương pháp học hiệu quả, như việc ôn luyện chủ động (active recall), học theo các giai đoạn (spaced repetition), và kỹ thuật ghi chú tích cực, có ảnh hưởng tích cực đến kết quả học tập của sinh viên. Các phương pháp học này giúp sinh viên nhớ lâu và hiểu sâu hơn về kiến thức.

Nghiên cứu của Phan Thị Kim Oanh (2016) chỉ ra rằng kỹ năng quản lý thời gian và phương pháp học hiệu quả là yếu tố quan trọng ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên. Sinh viên biết cách phân bổ thời gian hợp lý và áp dụng phương pháp học phù hợp sẽ có kết quả học tập tốt hơn.

Yếu tố xã hội (mối quan hệ với bạn bè và giảng viên)

Nghiên cứu của Kuh và cộng sự (2001) nhấn mạnh rằng mối quan hệ xã hội, đặc biệt là sự tương tác giữa sinh viên và bạn bè, giảng viên, có ảnh hưởng mạnh mẽ đến kết quả học tập. Sự kết nối với cộng đồng học tập giúp sinh viên duy trì động lực và cải thiện kết quả học tập.

Nghiên cứu của Nguyễn Thị Thanh Mai (2014) cho thấy mối quan hệ giữa sinh viên và bạn bè có ảnh hưởng lớn đến kết quả học tập. Sinh viên có mối quan hệ tốt với bạn bè, cùng học hỏi và trao đổi kiến thức, thường có động lực học tập cao hơn và đạt kết quả học tập tốt hơn.

Nghiên cứu của Trần Thị Thu Hương (2016) chỉ ra rằng mối quan hệ tích cực giữa sinh viên và giảng viên có tác động mạnh mẽ đến kết quả học tập. Sinh viên cảm thấy được sự quan tâm và hỗ trợ từ giảng viên sẽ dễ dàng tham gia vào quá trình học tập, từ đó đạt được kết quả học tập cao hơn.

Theo nghiên cứu của Lê Hồng Sơn (2017), sự hỗ trợ và hợp tác trong học tập từ bạn bè là yếu tố quan trọng thúc đẩy kết quả học tập. Những sinh viên tham gia vào các nhóm học tập và trao đổi kiến thức với bạn bè có khả năng hiểu bài và tiếp thu kiến thức tốt hơn, từ đó đạt kết quả học tập cao hơn.

2.2. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN

1. Bản thân người học: Kết quả khảo sát và phỏng vấn cho thấy yếu tố bản thân người học là yếu tố quan trọng nhất ảnh hưởng đến kết quả học tập. Các sinh viên có nền tảng học vấn vững chắc, động lực học tập cao và phương pháp học tập hiệu quả thường đạt kết quả tốt hơn so với những sinh viên thiếu động lực hoặc gặp phải vấn đề về sức khỏe thể chất và tâm lý. Thông qua các cuộc phỏng vấn, nhóm tác giả cũng nhận thấy rằng một số sinh viên chưa biết cách quản lý thời gian và học tập một cách khoa học, dẫn đến kết quả học tập chưa cao.

2. Gia đình: Phân tích từ các cuộc phỏng vấn cho thấy sự ảnh hưởng mạnh mẽ từ gia đình đối với kết quả học tập của sinh viên. Sinh viên có sự

hỗ trợ tài chính và tinh thần từ gia đình thường cảm thấy có động lực học tập hơn. Môi trường gia đình ổn định, với sự khuyến khích và động viên từ cha mẹ, giúp sinh viên duy trì được động lực học tập. Tuy nhiên, cũng có một số sinh viên gặp phải tình trạng thiếu sự quan tâm từ gia đình hoặc khó khăn về tài chính, điều này gây ảnh hưởng đến thái độ học tập và kết quả học tập của họ.

3. Bạn bè: Mỗi quan hệ bạn bè cũng là một yếu tố có ảnh hưởng rõ rệt đến kết quả học tập. Sinh viên có nhóm bạn học cùng hỗ trợ, chia sẻ kiến thức và động viên nhau thường cảm thấy học tập hiệu quả hơn. Tuy nhiên, một số sinh viên cho biết rằng sự cạnh tranh giữa các nhóm bạn đôi khi tạo ra một áp lực không nhỏ, ảnh hưởng đến tinh thần học tập. Thực tế cho thấy những nhóm bạn có tinh thần hợp tác và hỗ trợ học tập tích cực mang lại kết quả học tập tốt hơn.

4. Giảng viên giảng dạy: Theo kết quả từ khảo sát và phỏng vấn, giảng viên đóng vai trò quan trọng trong việc ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên. Các sinh viên cho biết họ học tốt hơn khi giảng viên áp dụng phương pháp giảng dạy phù hợp, dễ hiểu và khuyến khích sự tham gia của sinh viên trong các bài giảng. Các yếu tố như chuyên môn, kỹ năng giao tiếp, phương pháp đánh giá và mối quan hệ giữa giảng viên và sinh viên đều ảnh hưởng đáng kể đến kết quả học tập. Sinh viên cũng đánh giá cao những giảng viên sẵn sàng hỗ trợ ngoài giờ học.

5. Cố vấn học tập: Cố vấn học tập là yếu tố hỗ trợ quan trọng giúp sinh viên giải quyết khó khăn học thuật và định hướng nghề nghiệp. Kết quả phỏng vấn cho thấy sinh viên cảm thấy có động lực và tự tin hơn khi nhận được sự hỗ trợ từ các cố vấn học tập, đặc biệt trong việc lựa chọn môn học, giải quyết vấn đề học thuật và nhận lời khuyên nghề nghiệp. Mặc dù vậy, một số sinh viên cho biết họ chưa nhận được sự hỗ trợ đầy đủ từ cố vấn học tập, điều này gây khó khăn cho họ trong việc định hướng học tập.

6. Nhà trường: Nhà trường đóng vai trò quan trọng trong việc tạo ra một môi trường học tập chất lượng. Kết quả từ khảo sát chỉ ra rằng chương trình giảng dạy rõ ràng, cơ sở vật chất đầy đủ và các hoạt động ngoại khóa phong phú giúp sinh viên phát triển toàn diện. Tuy nhiên, cũng có một số ý kiến cho rằng cơ sở vật chất tại một số khu vực của trường còn thiếu thốn, gây ảnh hưởng đến

chất lượng học tập. Các chính sách hỗ trợ sinh viên và đội ngũ phục vụ cũng được sinh viên đánh giá cao trong việc giúp họ vượt qua các khó khăn học tập.

7. Môi trường xã hội: Môi trường xã hội, bao gồm công việc làm thêm, hỗ trợ của địa phương và ảnh hưởng của mạng xã hội, là yếu tố cuối cùng được các sinh viên đề cập. Nhiều sinh viên cho biết việc làm thêm giúp họ có thêm thu nhập và cải thiện kỹ năng sống, tuy nhiên nếu công việc chiếm quá nhiều thời gian thì có thể ảnh hưởng đến học tập. Mạng xã hội cũng có hai mặt: một mặt, nó giúp sinh viên kết nối và học hỏi từ bạn bè, nhưng mặt khác, nó cũng có thể làm phân tán sự tập trung vào việc học.

Sau khi thu thập và phân tích các dữ liệu từ khảo sát và phỏng vấn, nhóm tác giả nhận thấy rằng việc đánh giá và đo lường các yếu tố ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên là một công việc quan trọng nhằm cung cấp cái nhìn toàn diện về vấn đề nghiên cứu. Để có thể ứng dụng kết quả nghiên cứu vào thực tiễn và hỗ trợ các nhà quản lý giáo dục, giảng viên và sinh viên, việc xây dựng các thang đo khái niệm là cần thiết.

Thang đo khái niệm không chỉ giúp định lượng các yếu tố tác động mà còn tạo cơ sở để đo lường mức độ ảnh hưởng của từng yếu tố đến kết quả học tập. Các khái niệm quan trọng đã được xác định thông qua quá trình khảo sát bao gồm: bản thân người học, gia đình, bạn bè, giảng viên giảng dạy, cố vấn học tập, nhà trường và môi trường xã hội. Mỗi yếu tố này có các thành phần cụ thể cần được đo lường một cách rõ ràng và hệ thống để đánh giá chính xác mức độ tác động của chúng.

Dựa trên các thành phần cụ thể này, nhóm tác giả sẽ tiến hành xây dựng thang đo khái niệm cho từng yếu tố, sử dụng các câu hỏi và chỉ số phù hợp để phản ánh đúng mức độ ảnh hưởng của chúng đối với kết quả học tập của người học. Các thang đo này sẽ là công cụ quan trọng trong việc triển khai nghiên cứu định lượng trong các giai đoạn tiếp theo.

III. KẾT LUẬN

Qua quá trình khảo sát và phân tích các yếu tố tác động đến kết quả học tập của người học tại trường Cao đẳng cộng đồng Hậu Giang, bài viết đã chỉ ra rằng kết quả học tập của người học không chỉ phụ thuộc vào yếu tố cá nhân mà còn bị ảnh

hưởng bởi nhiều yếu tố bên ngoài như gia đình, bạn bè, giảng viên, cố vấn học tập, nhà trường và môi trường xã hội. Các yếu tố này có sự tác động qua lại, tạo thành một hệ thống phức tạp và có ảnh hưởng mạnh mẽ đến quá trình học tập và phát triển của sinh viên.

Dựa trên kết quả khảo sát và các phân tích định lượng và định tính, nhóm tác giả đã đề xuất một mô hình tổng quát nhằm làm rõ các yếu tố ảnh hưởng đến kết quả học tập của người học tại trường Cao đẳng cộng đồng Hậu Giang. Mô hình này không chỉ bao quát các yếu tố đã được nghiên cứu trước đây mà còn dựa trên thực tiễn giảng

dạy và học tập tại trường, với sự kết hợp giữa các phương pháp nghiên cứu như khảo sát, phỏng vấn và thảo luận nhóm.

Mô hình đề xuất bao gồm 7 yếu tố chính tác động đến kết quả học tập của người học: (1) Bản thân người học, (2) Gia đình, (3) Bạn bè, (4) Giảng viên giảng dạy, (5) Cố vấn học tập, (6) Nhà trường, và (7) Môi trường xã hội. Mỗi yếu tố này có những thành phần cụ thể ảnh hưởng đến kết quả học tập, và mối quan hệ giữa chúng cần được tiếp tục nghiên cứu để tìm ra các giải pháp tối ưu cho việc nâng cao chất lượng giáo dục tại trường.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bandura, A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control. W.H. Freeman and Company.
- Biggs, J. (1999). Teaching for Quality Learning at University. Open University Press.
- Britton, B. K., & Tesser, A. (1991). Effects of time-management practices on college grades. *Journal of Educational Psychology*, 83(3), 405-410.
- Dunlosky, J., Rawson, K. A., Marsh, E. J., Nathan, M. J., & Willingham, D. T. (2013). Improving students' learning with effective learning techniques: Promising directions from cognitive and educational psychology. *Psychological Science in the Public Interest*, 14(1), 4-58.
- Đinh Thị Hóa, Hoàng Thị Ngọc Diệp, Lê Thị Kim Tuyên (2018). Phân tích các nhân tố ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên khoa kinh tế trường đại học Đồng Nai, *Tạp chí Khoa học - Đại học Đồng Nai*, Số 11-2018, 18-29.
- Fan, W., & Chen, M. (2001). The effects of parental involvement on students' academic achievement: A meta-analysis. *Educational Psychology Review*, 13(1), 1-22.
- Hoàng Đức Nhuận và Lê Đức Phúc (1996). Cơ sở lý luận của việc đánh giá chất lượng học tập của học sinh phổ thông. *Chương trình KH cấp Nhà nước KX07-08 Hà Nội*.
- Kember, D. (2000). Longitudinal perspective on the quality of learning in higher education. *Journal of Higher Education*, 71(1), 38-58.
- Kuh, G. D., et al. (2001). Student success in college: Creating conditions that matter. Jossey-Bass.
- Lê Hồng Sơn (2017). Vai trò của nhóm học tập và mối quan hệ bạn bè đối với kết quả học tập của sinh viên. *Tạp chí Nghiên cứu Giáo dục*, 12(1), 22-27.
- Lê Thị Lan Anh (2018). Ảnh hưởng của sự tự tin và stress học tập đến kết quả học tập của sinh viên. *Tạp chí Tâm lý học*, 14(1), 42-47.
- Lê Thị Ngọc Diệp (2024). Đề xuất mô hình nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên. *Tạp chí Kinh tế và dự báo*.
- Mejia-Rodriguez A.M. & Kyriakides L. (2022). What matters for student learning outcomes? A systematic review of studies exploring system-level factors of educational effectiveness, *Review of Education*, truy cập từ <<https://bera-journals.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/rev3.3374>>
- Nguyễn Đức Chính (2004). Đo lường đánh giá kết quả học tập của học sinh. *Tài liệu giảng dạy - Khoa Sư phạm, Đại học Quốc gia Hà Nội*.
- Nguyễn Minh Tú (2015). Môi trường học tập ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên tại các trường đại học ở Việt Nam. *Tạp chí Giáo dục và Phát triển*, 10(4), 22-28.
- Nguyễn Thị Lan Hương (2010). Các yếu tố ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên đại học: Nghiên cứu tại Trường Đại học Kinh tế Quốc dân. *Tạp chí Nghiên cứu Giáo dục*, 1(2), 35-40.
- Nguyễn Thị Thanh Mai (2014). Ảnh hưởng của mối quan hệ bạn bè đối với kết quả học tập của sinh viên. *Tạp chí Khoa học Giáo dục*, 10(2), 45-50.
- Norman E. Gronlund (1990), *Measurement and Evaluation in Teaching*. University of Illinois, the Macmillan company, London.
- Pintrich, P. R., & De Groot, E. V. (1990). Motivational and self-regulated learning components of academic performance. *Journal of Educational Psychology*, 82(1), 33-40.
- Phan Thị Kim Oanh (2016). Kỹ năng học tập ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên tại các trường đại học Việt Nam. *Tạp chí Nghiên cứu Giáo dục*, 20(3), 61-67.
- Tinto, V. (1993). *Leaving College: Rethinking the Causes and Cures of Student Attrition*. University of Chicago Press.
- Trần Kiều (Chủ nhiệm đề tài trọng điểm cấp Bộ) (2005), “Nghiên cứu xây dựng phương thức và một số bộ công cụ đánh giá chất lượng giáo dục phổ thông”, mã số B2003-49-45TD, Viện Chiến lược và Chương trình giáo dục.)
- Trần Thị Hồng Vân (2013). Ảnh hưởng của yếu tố gia đình đến kết quả học tập của sinh viên đại học. *Tạp chí Khoa học Giáo dục*, 15(3), 50-55.
- Trần Thị Thu Hương (2016). Mối quan hệ giữa giảng viên và sinh viên và ảnh hưởng đến kết quả học tập tại các trường đại học. *Tạp chí Giáo dục và Phát triển*, 8(3), 34-40.
- Walberg, H. J. (1981). A Psychological Theory of Educational Productivity. In J. M. Rutter, et al. (Eds.), *Advances in Educational Psychology* (pp. 28-65). Elsevier Science.
- Zeegers, P. (2004). Student learning in higher education: A pathway to the future. *Higher Education Research & Development*, 23(2), 161-175.